

Økonomiplan 2025-2028

Kommunedirektørens forslag 01.11.24

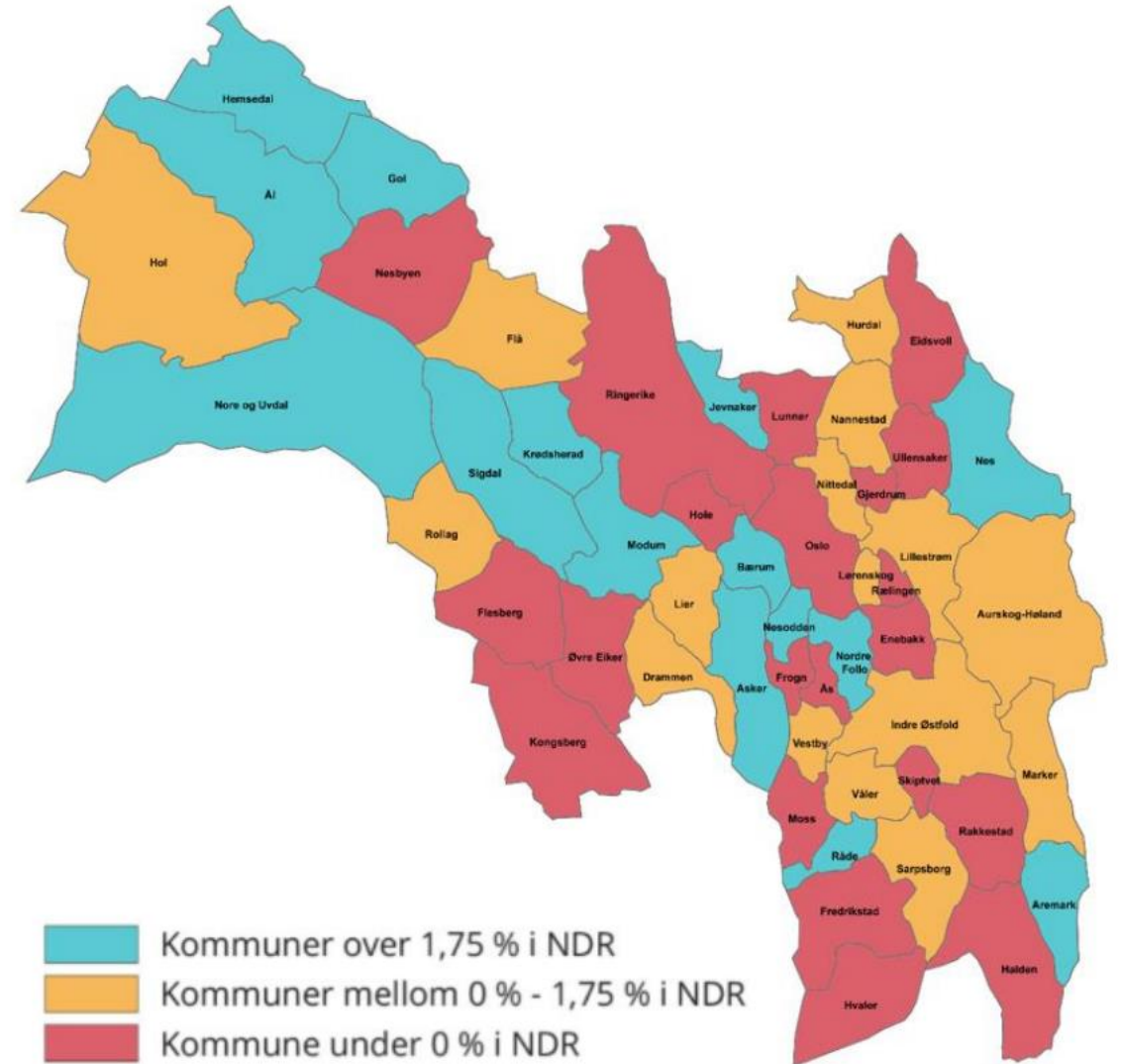
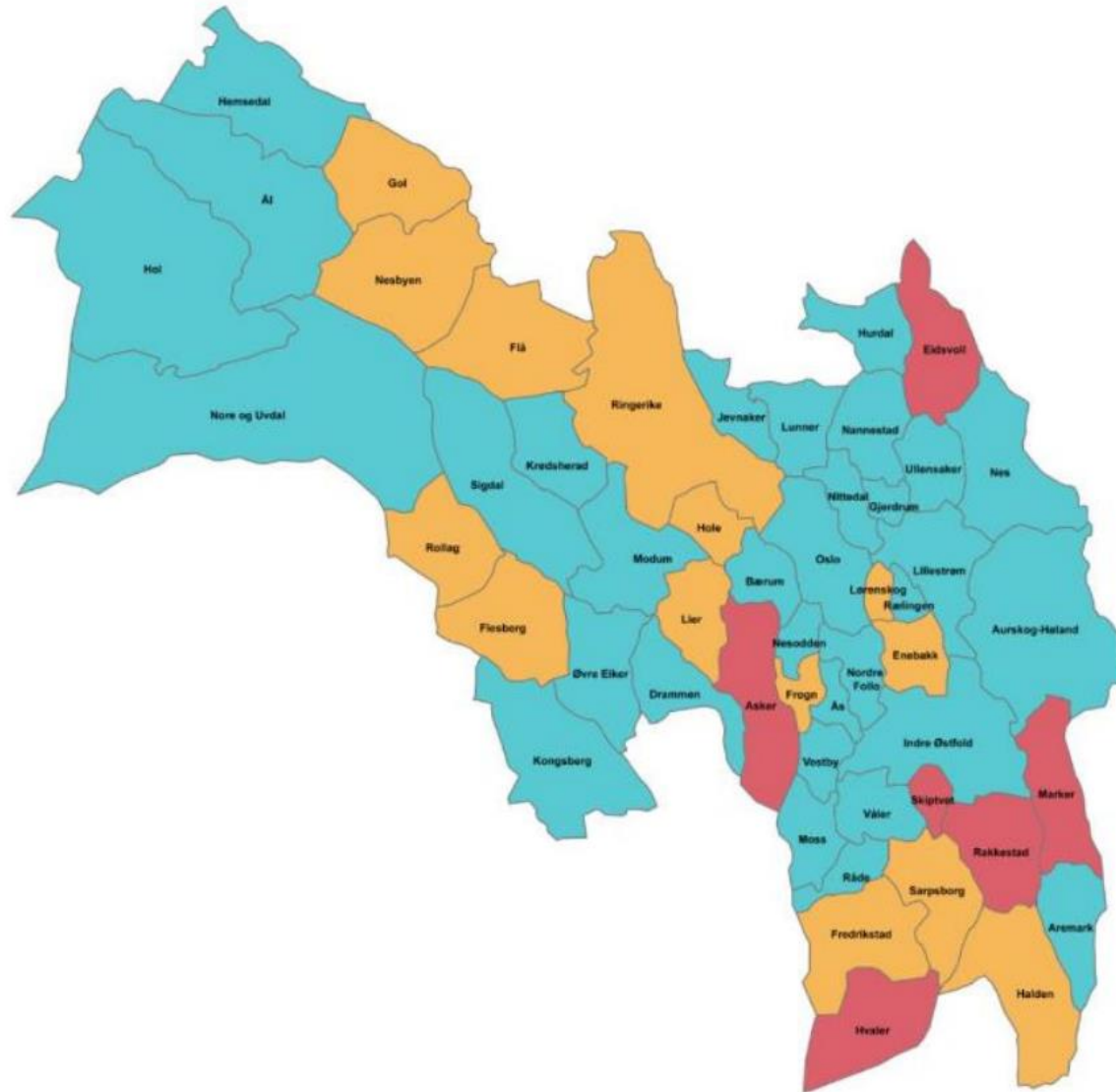

Moss
kommune

Netto driftsresultat 2022

Netto driftsresultat 2023

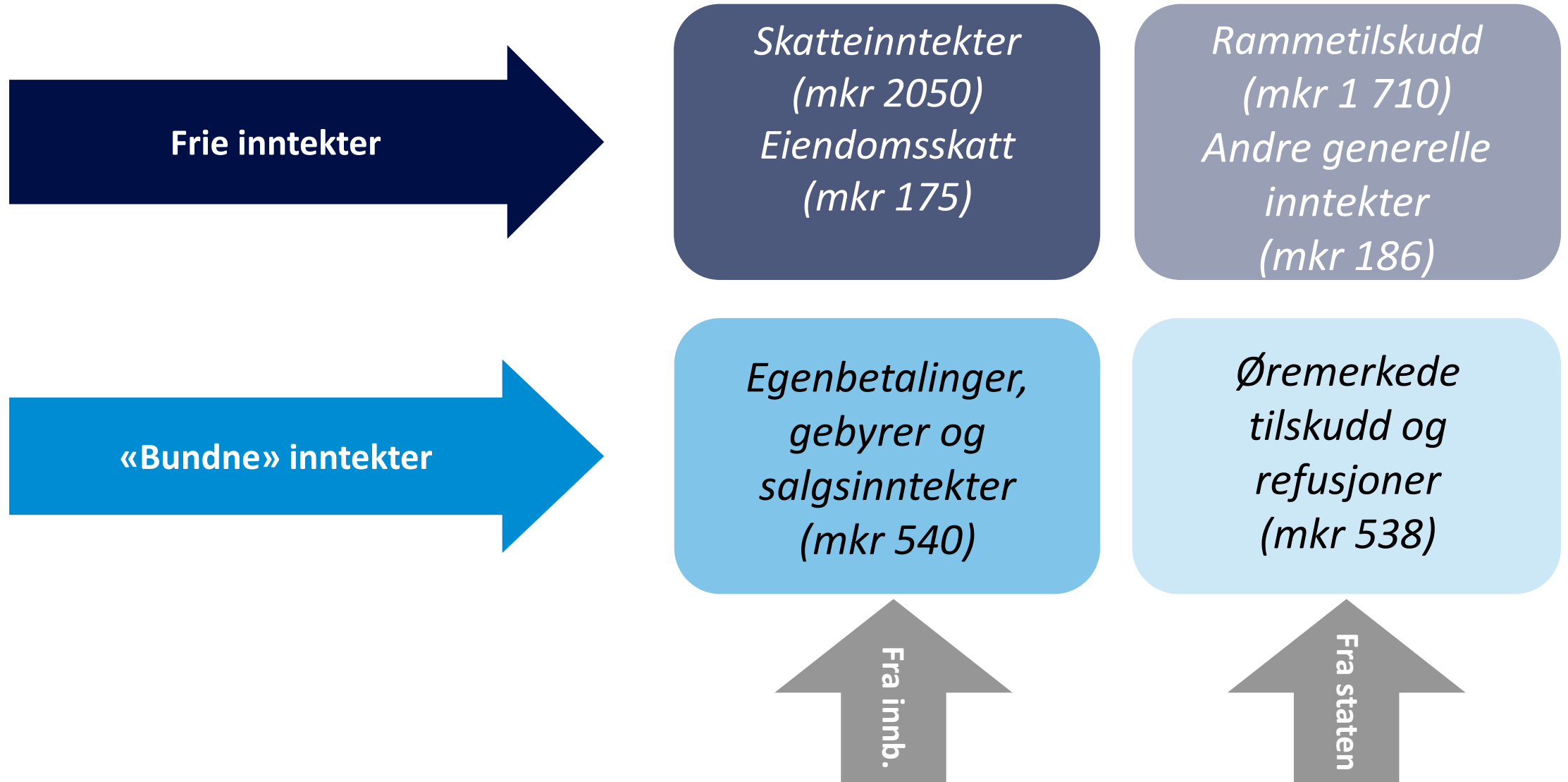

«Nasjonale politikere må kommunisere at kommunene og fylkeskommunenes rammer, slik de nå er foreslått, vil innebære kutt, tøffe prioriteringer og behov for kraftige omstillinger. Det er et felles ansvar for nasjonale, regionale og lokale folkevalgte å gi innbyggerne en riktig forståelse av situasjonen.» (KS)

Utgangspunkt og forutsetninger for økonomiplan 2025-2028

- K-sak 61/24: Oppdatering av grunnlaget for kommende økonomiplan
- Statsbudsjettet legges til grunn med én modifikasjon for skatteanslaget og én for rammetilskuddet
- Litt lavere lånerente enn i gjeldende plan
- Høyere pensjonssats for KLP i 2025 enn i gjeldende plan – bruk av premiefondet
- Merforbruk i 2024 på enkelte områder må hensyntas i rammen for 2025
- Disposisjonsfondet per 31.12.24 anslås til 250 millioner kroner
- Investeringsnivået har vært lavt i 2020-2024

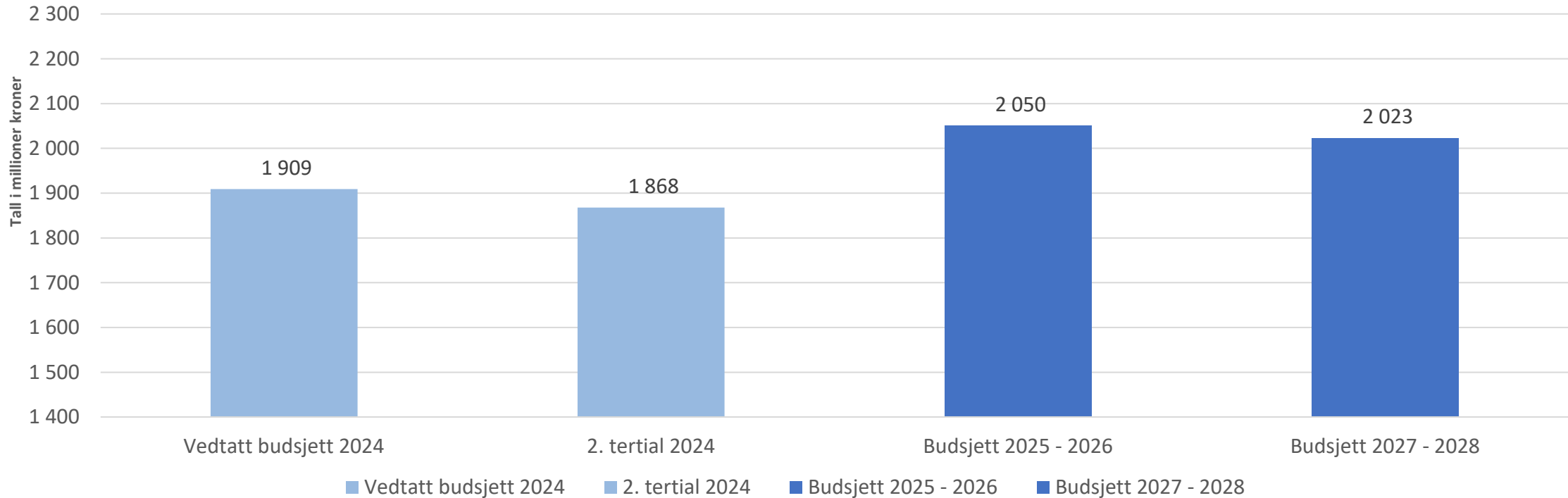
Kommunesektorens inntekter

Skatteanslag

Skatteanslag 2024 og økonomiplan 2025-2028

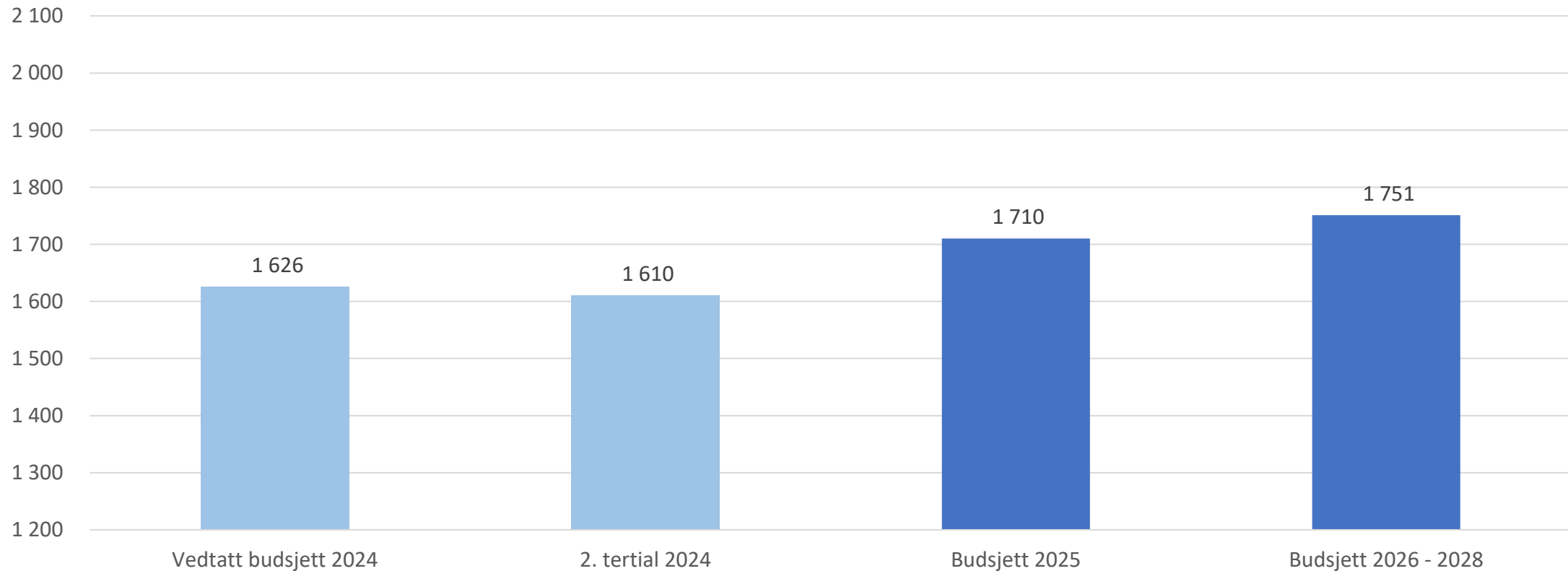
Tall i millioner kroner

- Bygger på statsbudsjett og KS-modell for skatt og rammetilskudd. Skatteandel per innbygger på 92,1 prosent
- I økonomiplan 2025 – 2028 er vårt skatteanslag 15 millioner kroner høyere enn det statsbudsjettet tilsier

Rammetilskudd

Rammetilskudd 2024 og økonomiplan 2025-2028

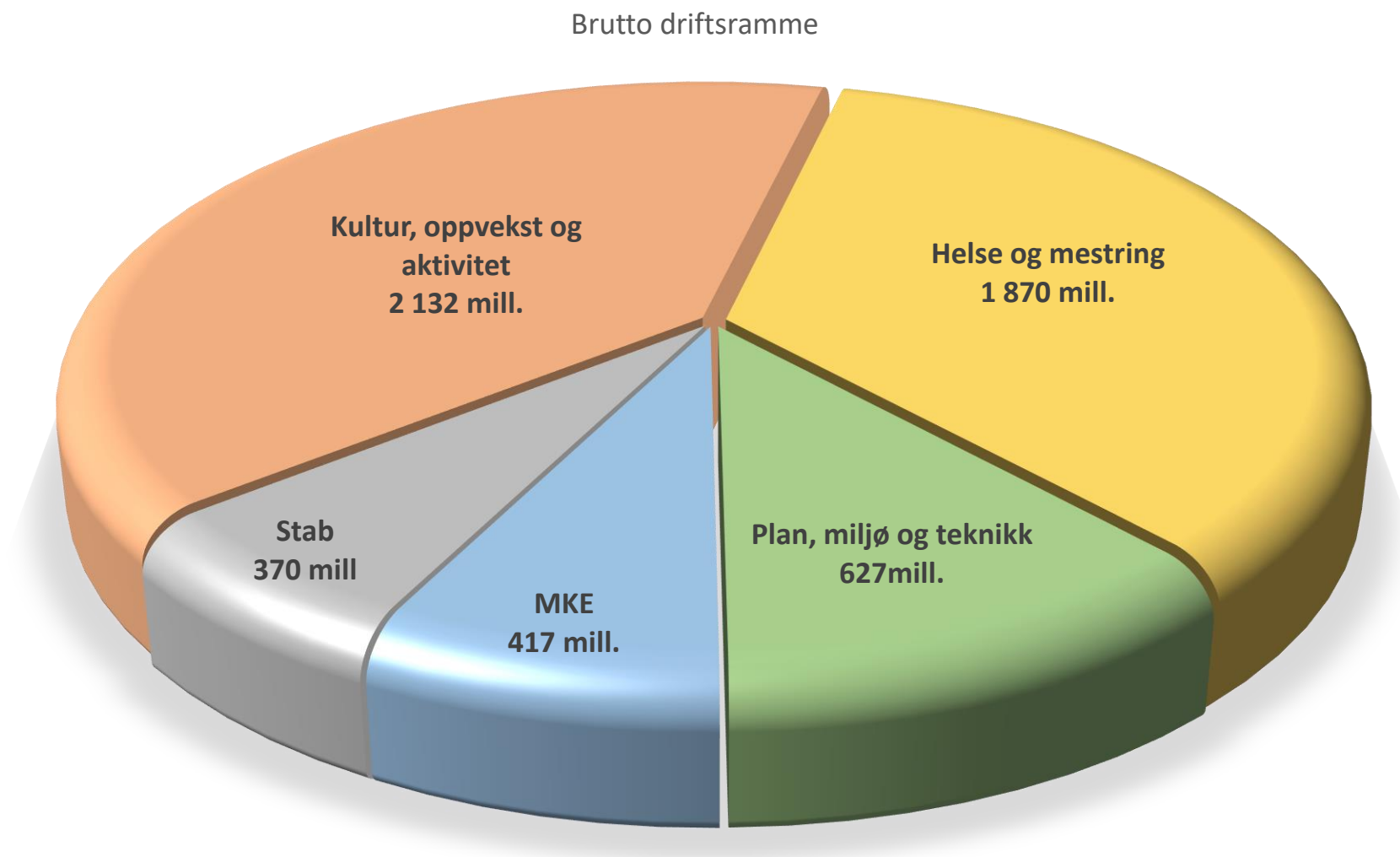

- Anslaget for rammetilskudd baserer seg på forslag til statsbudsjett 2025 og KS-modell med følgende tillegg: 15 millioner for årene 2026-2028

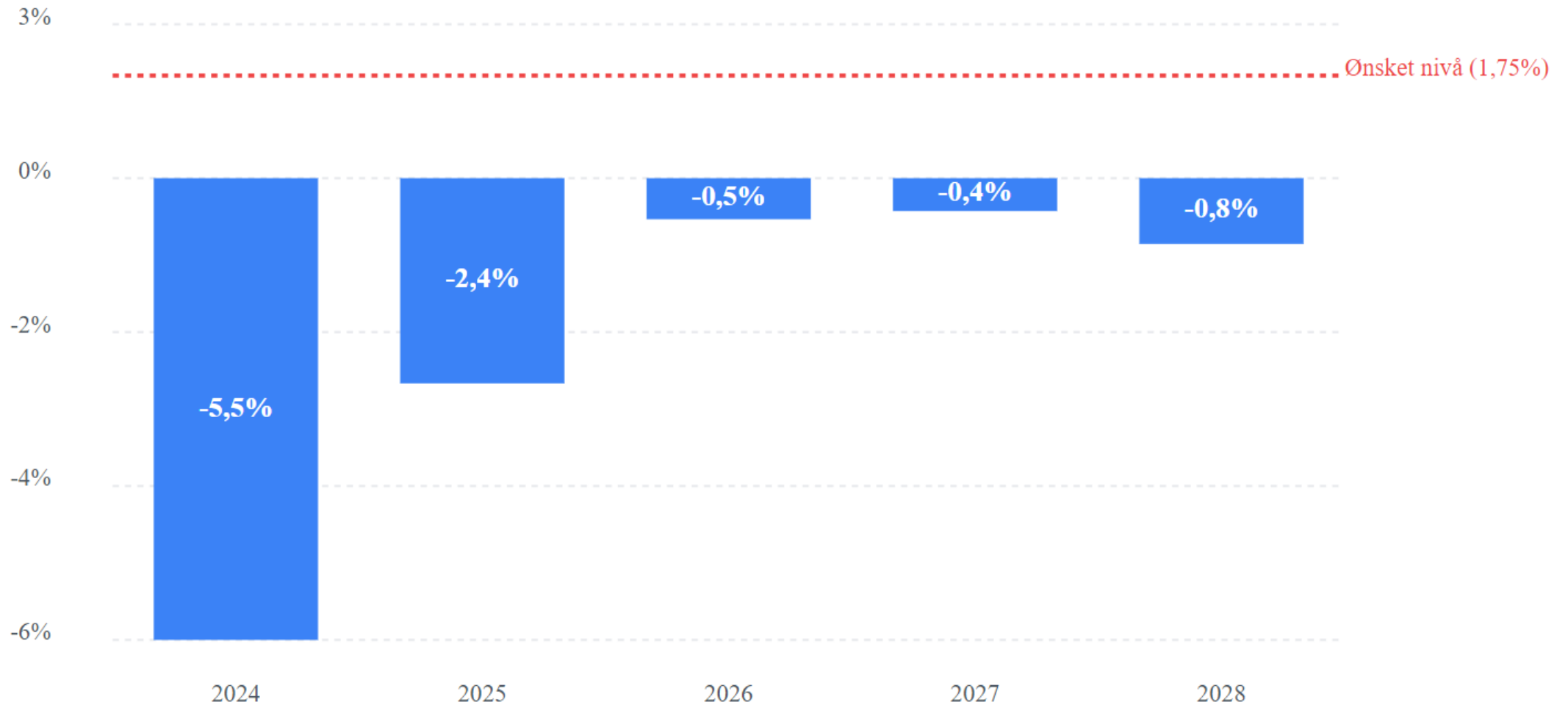
Premiefond og pensjonskostnader

- KLPs pensjonssats økes fra 19,75 til 22 prosent i 2025 (høyere reguleringspremie). For å utligne økningen økes bruk av premiefondet til 125 millioner kroner neste år
- Pensjonssatsen i KLP settes til 20 prosent for perioden 2026-2028, og med 75 millioner kroner årlig i bruk av premiefond.
- Premiefondet vil ved slutten av 2024 være på 315 millioner kroner. KLP kommer framover til å tilføre midler årlig. Antas at premiefondet vil være om lag på samme størrelse om fire år
- Moss kommunes amortiseringskostnader øker fra 62 millioner kroner i 2024 til 96 millioner kroner i 2028 som følge av økt premieavvik. Men fortsatt har vi lavere premieavvik enn de fleste andre kommuner
- Økte utgifter til ny offentlig AFP som blir implementert fra 1. januar 2025 innarbeides etter RNB25

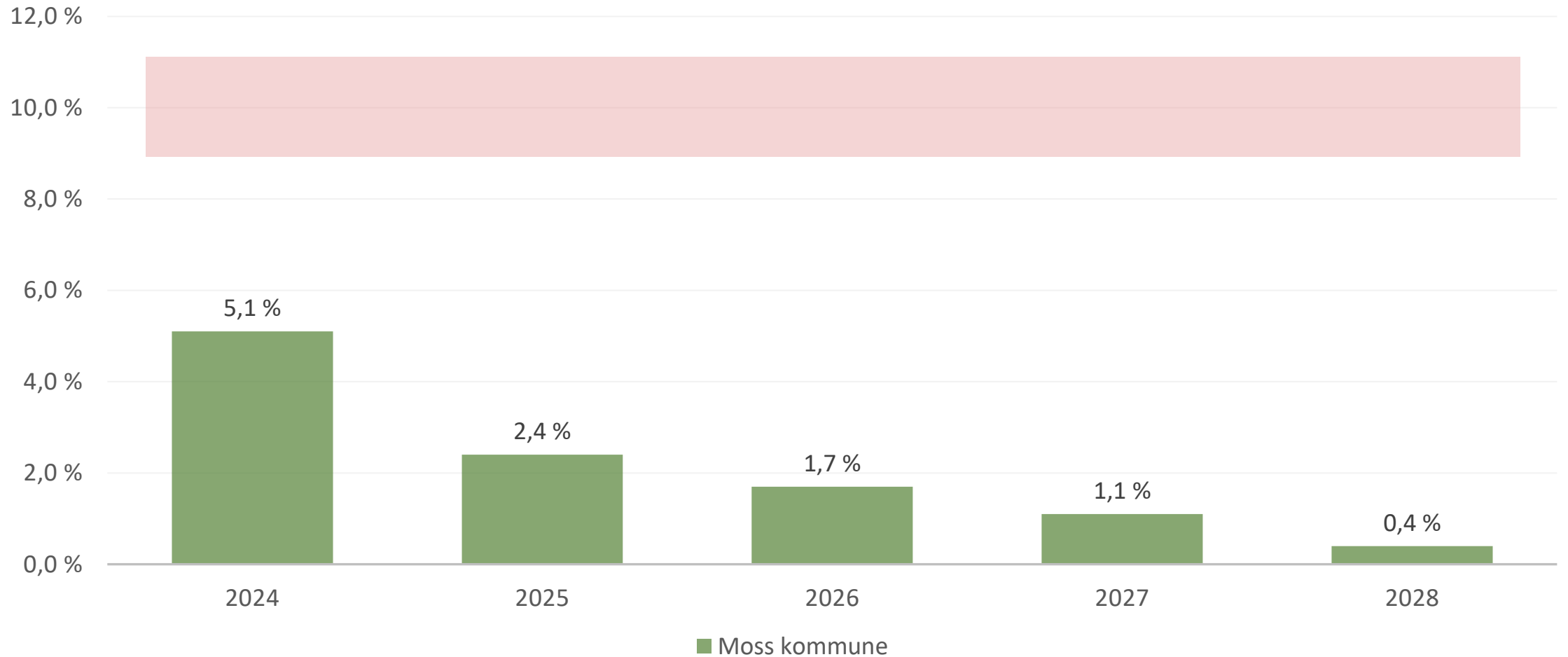
Brutto driftsramme 2025 fordelt på områdene – 5 417 millioner kroner

Handlingsregel – netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene

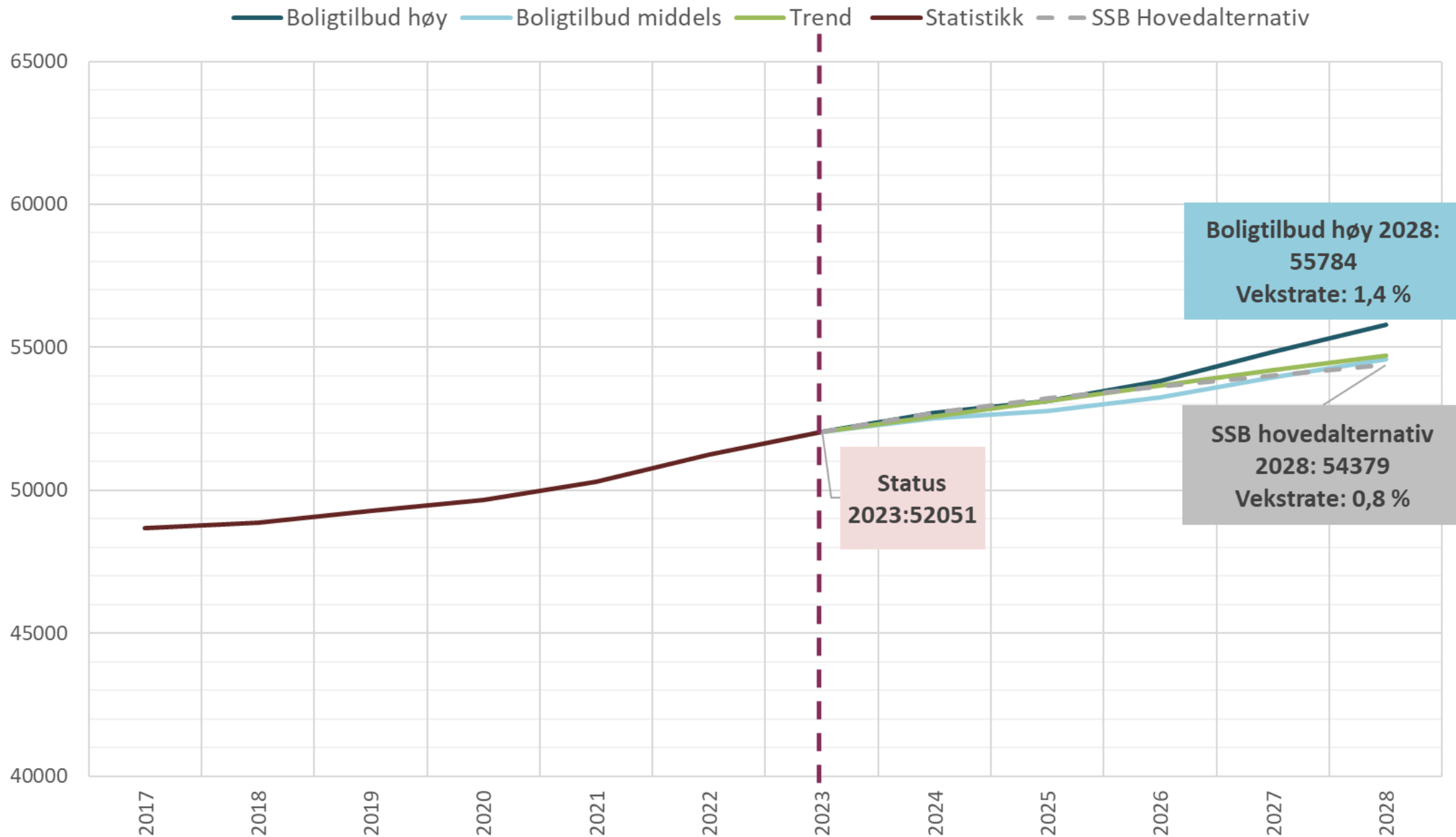
Handlingsregel – disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene

Større endringer i betalingssetter

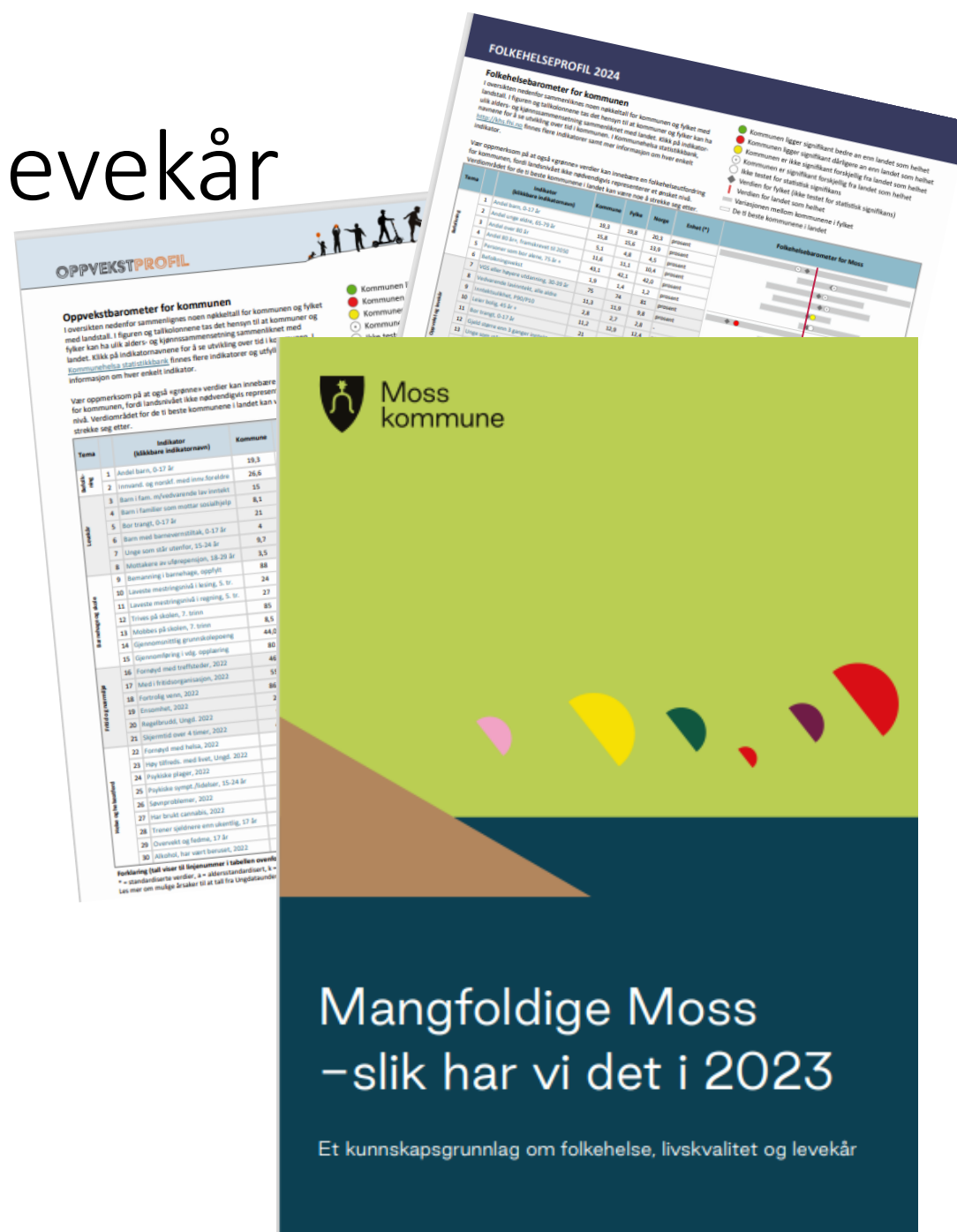
- Merverdiavgiftssatsen ble i statsbudsjett 2025 foreslått redusert fra 25 til 15 prosent for vann- og avløpsgebyrer fra 1. mai 2025
- Normalgebyr for vann reduseres med 2,5 prosent
- Normalgebyr for avløp øker med 2,9 prosent
- Normalgebyret for renovasjon øker med 21,6 prosent for en standard enebolig
- Plansaksgebyrer øker hovedsakelig med 10 prosent

Befolkningsframskrivinger Moss 2024- 31.12-2028

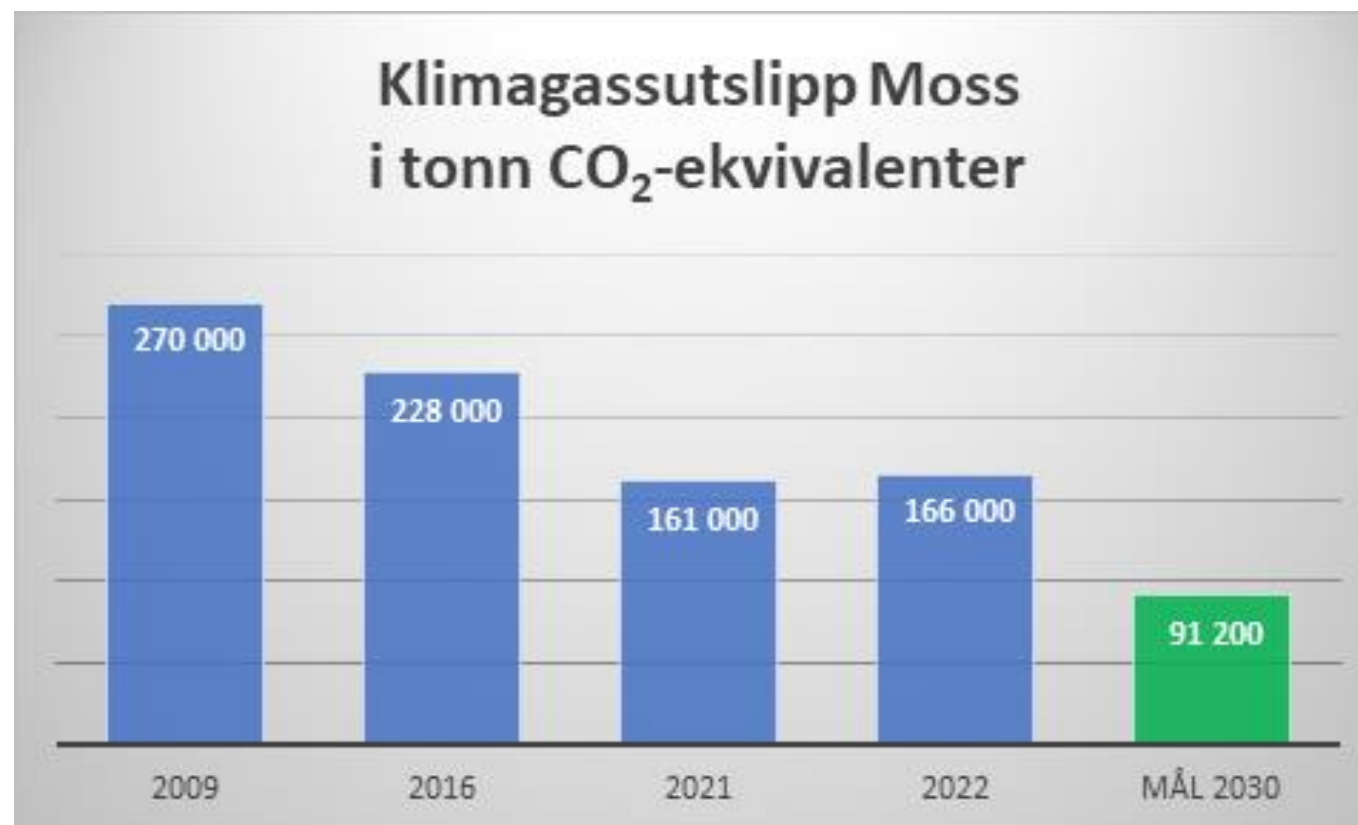
Folkehelse, livskvalitet og levekår

- Andel som gjennomfører videregående opplæring øker og er nå på landssnitt.
- Andel barn i lavinntektshusholdninger er høy.
- Samtidig ligger Moss dårligere an enn landsgjennomsnittet på flere folkehelserelaterede faktorer som forventet levealder, psykisk helse og andel husholdninger med vedvarende lavinntekt i alle aldre, også barn.
- Utdanning, boforhold, arbeid og helse er skjevt fordelt og gir ulikt utgangspunkt for mossingene.

Klimamål - klimabudsjetttarbeid

- Framskrivningskurven med dagens tiltak viser en potensiell utslippsreduksjon på omtrent 45 prosent fra 2016 til 2030. Målet i klimaplanen er 60 prosent.
- Alle enheter har eget klimabudsjett med sine tiltak som det rapporteres på for å bidra til å nå målet.

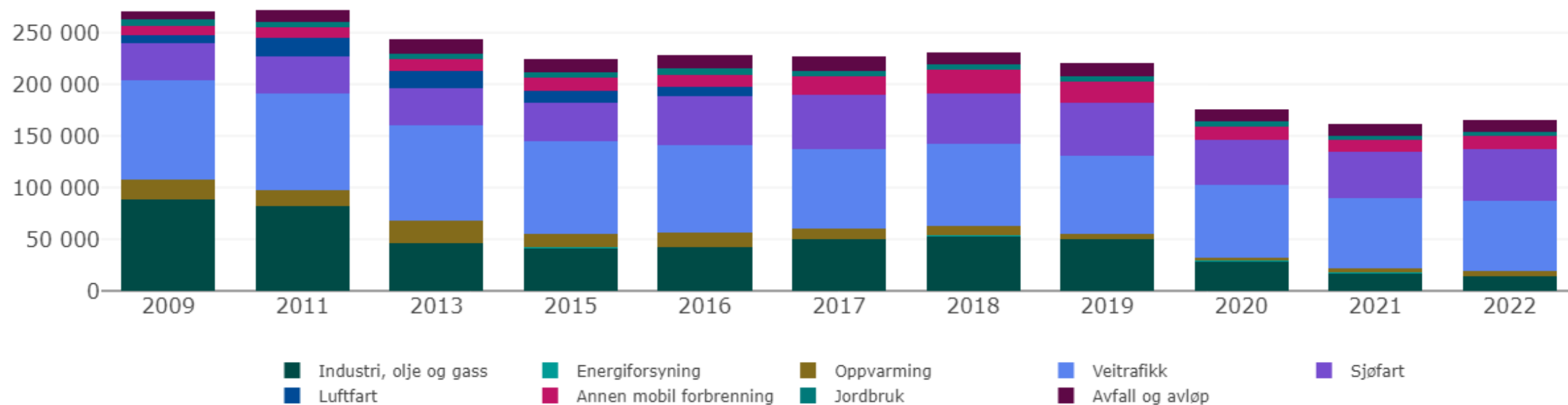
Topp tre utslippskategorier:

1	Veitrafikk	67 900 tonn CO ₂ e i 2022	Redusert med 1 % fra 2021
2	Sjøfart	50 400 tonn CO ₂ e i 2022	Økt med 14 % fra 2021
3	Industri	14 100 tonn CO ₂ e i 2022	Redusert med 18 % fra 2021

Sektorfordelte utslipp per år Moss

Kilde: Miljødirektoratet

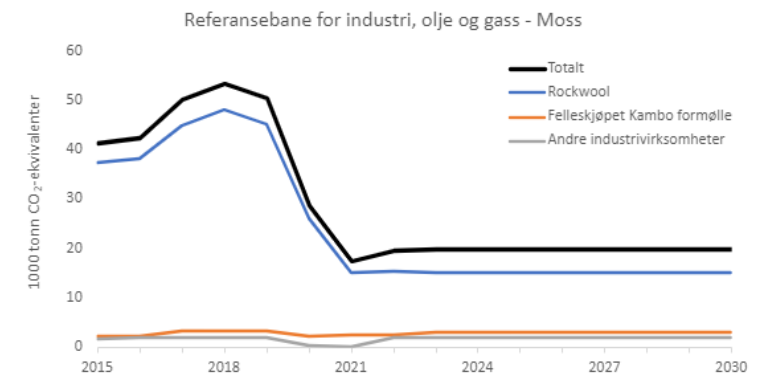
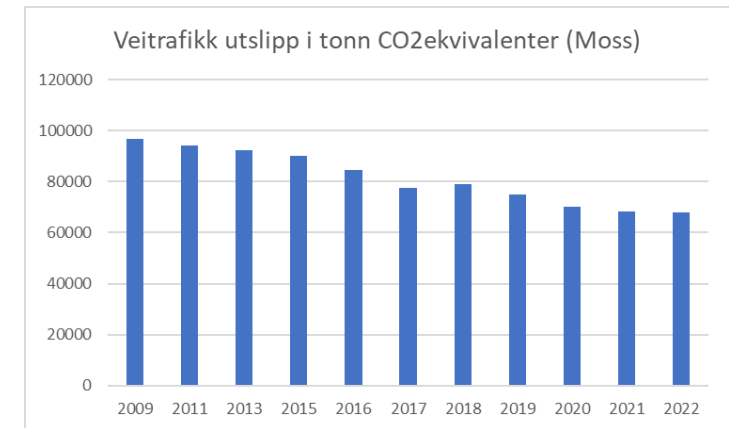
tonn CO₂-ekvivalenter

Tallene gjelder hele mossesamfunnet, ikke bare for virksomheten til Moss kommune

Kort om de tre største:

- **Veitrafikk** – økende andel elbiler – ikke redusert trafikkmengde, busser og renovasjonskjøretøy på biogass, ellers er tungtransporten i stor grad fossil. **Moss kommune har mange elbiler.**
- **Sjøfart** – økende antall skip etter pandemien gir økte utslipp (Viktig med el-drift på Bastøfergene, se kartutsnitt til høyre)
- **Industri** – elektrifisering av smelteovn hos Rockwool har gitt stor reduksjon i utslipp)

Nedtrekk

Moss
kommune

Nedtrekk i økonomiplanen

(beløp i 1 000 kroner)	2025	2026	2027	2028
Nedtrekk vedtatt i juni	128 567	154 961	176 355	186 113
Kommunedirektørens fullmakter	36 069	57 069	61 439	59 057
Driftstiltak som må vedtas politisk	45 514	89 021	119 430	119 753
Investeringer – driftsmessige konsekvenser, renter og avdrag	1 890	16 425	72 652	74 868
Befolkningsvekst – ikke kompensert	10 000	10 000	10 000	10 000
Tiltak med detaljering i juni 2025	2 000	10 000	45 000	75 000
Sum forslag til nye nedtrekk	95 473	182 515	308 521	338 678
Sum nedtrekk i forhold til økonomiplan vedtatt des. 2023	224 040	337 476	484 876	524 791
Sum nedtrekk målt i prosent i forhold til driftsutgiftene	4,0	6,1	8,4	9,0

Kommunedirektør med stab

Tall i hele tusen	2025	2026	2027	2028
Kutt i administrative stillinger	-3 050	-3 050	-3 050	-3 050
Effektivisere administrasjon stab	-500	-1 500	-3 800	-3 800
Redusere renholdshyppighet i klasserom på skoler og kontorbygg	-2 100	-3 500	-3 500	-3 500
Andre tiltak under kommunedirektørens fullmakter	-2 009	-2 484	-2 484	-2 484
Ytterligere reduksjon i læringer	-1 000	-500	-500	-500
Nedtrekk politisk nivå	-1 029	-1 409	-1 409	-1 409
Økte inntekter vigsler	-85	-85	-85	-85
Kirkelig fellesråd	-230	-300	-780	-780
Sum Kommunedirektør med stab	-10 003	-12 828	-15 608	-15 608

Kommunalområde plan, miljø og teknikk

Tall i hele tusen	2025	2026	2027	2028
Sum nedtrekk	-9 750	-14 750	-22 350	-23 950
Reduserte energikostnader	-750	-950	-950	-950
Veidataregistrering i egen regi	-250	-250	-250	-250
Reduserte drifts- og vedlikeholdsnivå på kommunale veier og gang- og sykkelveier	-282	-1 035	-1 869	-941
Andre nedtrekk i henhold til kommunedirektørens fullmakt PMT	-1 928	-2 350	-3 586	-2 132
Endringer investeringer: renter, avdrag og driftsmessige konsekvenser	-1 890	-4 078	-7 949	-10 318

Kommunalområde plan, miljø og teknikk

Tall i hele tusen	2025	2026	2027	2028
Gjennomgang av private arealer borettslag hvor det foretas veivedlikehold i kommunal regi	-250	-400	-400	-400
Gradvis gjeninnføre avgift for forhåndskonferanse	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Ikke tilsette byarkitekt	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Parkering - fjerne klimarabatt for elbiler	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Parkering - gradvis økning i p-avgiftene til nivå med sammenlignbare kommuner	0	-787	-1 346	-1 359
Redusere asfaltering	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Vurdere omfang og videre oppfølging av strandsoneprojektet	-500	-500	-	-

Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet

Tall i hele tusen	2025	2026	2027	2028
Sum nedtrekk	-33 120	-74 190	-117 170	-131 370
Kutt administrative stillinger	-5 050	-4 600	-4 600	-4 600
Kutt stilling byantikvar	-450	-900	-900	-900
Effektivisering av administrasjon	0	-800	-800	-800
Reduksjon konsulenttenester NAV	-750	-750	-750	-750
Økte inntekter	-4 750	-300	-300	-300
Sum nedtrekk i henhold til kommunedirektørens fullmakt KOA	-11 000	-7 350	-7 350	-7 350
Endringer mindre investeringer - reduserte renter og avdrag	0	-1 000	-2 100	-2 450

Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet

Tall i hele tusen	2025	2026	2027	2028
Kutte tilskudd til lag og foreninger	-2 000	-2 300	-2 300	-2 300
Legge ned logopedstilling i voksenopplæringen	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Likebehandling av elever i privat og offentlig skole kap. 11 i opplæringsloven	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
Nedtrekk enhet barnevern, bolig og inkludering	0	-3 000	-3 000	-3 000
Nedtrekk læremidler	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Redusere vedtak til aktivitetskontaktjenesten utover fire timer i uka	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Samlokalisere Kambo og Sentrum helsestasjon	0	-600	-1 230	-1 230
Skolestruktur	0	-10 000	-20 000	-20 000
Sosialhjelp - tiltak etter gjennomgang av Agenda Kaupang	-4 000	-12 500	-15 500	-15 500

Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet

Tall i hele tusen	2025	2026	2027	2028
Avvikle bemanning ved skolekantine	-300	-600	-600	-600
Avvikle drift av Voldskogen bhg - redusert tilskudd	0	0	0	-500
Avvikle prosjekt Inkluderende russetid	-500	-500	-500	-500
Justere prislister for Moss kulturskole	-300	-300	-300	-300
Legge ned fritidsklubben 411 Nøkkeland skole	-350	-750	-750	-750
Legge ned Halmen juniorklubb	-290	-290	-290	-290
Nedlegge Applaus	-400	-550	-550	-550
Redusere ALLEMED og opplevelseskort	-500	-500	-500	-500
Redusere tilbud og kvalitet ved idrettsbygg	-300	-500	-500	-500
Redusere åpningstider svømmehaller	-280	-550	0	0
Moss kulturhus - økte inntekter	-400	-400	-400	-400

Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet

Tall i hele tusen	2025	2026	2027	2028
Avslutte ordning leselærere	-2 000	-4 000	-4 000	-4 000
Avvikle drift av Voldskogen bhg	-1 500	-7 000	-7 000	-7 000
Avvikle fast vikar i 3 barnehager	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Avvikle ordning med fast vikar i tre barnehager – redusert tilskudd	0	0	-4 300	-4 300
Barnevern - tiltak etter gjennomgang av Agenda Kaupang	0	-5 000	-10 000	-10 000
Barnehagestruktur/effektivisering	0	0	-7 000	-7 000
Effektivisering forebyggende helse	-1 400	-1 700	-1 700	-1 700
Endring i bibliotekstilbud og fritidstilbud til ungdom	-1 400	-1 600	-1 600	-1 600
Kutte støtte til Moss by- og industrimuseum	0	-6 500	-6 500	-6 500

Kommunalområde helse og mestring

Tall i hele tusen	2025	2026	2027	2028
Sum nedtrekk	-30 600	-59 400	-110 800	-110 800
Redusere administrativt støttepersonell i virksomhetene	-2 000	-3 000	-3 000	-3 000
Redusere antall saksbehandlere på helse- og omsorgsforvaltningen	-1 500	-3 000	-3 000	-3 000
Ta tilbake to barneboligkjøp	-4 000	-10 000	-10 000	-10 000
Redusere med tre lederstillinger	0	-3 600	-3 600	-3 600
Mottak for å sikre riktige tjenester	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
Samhandling på tvers av avdelinger i hjemmesykepleien	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
Redusere avlastningskjøp - utnytte mer av lokalene på Sørtun	0	-2 000	-2 000	-2 000
Andre nedtrekk i henhold til kommunedirektørens fullmakt HM	-4 700	-9 000	-9 000	-9 000

Kommunalområde helse og mestring

Tall i hele tusen	2025	2026	2027	2028
Legge ned fysioterapeuthjemmel	-200	-300	-300	-300
Redusere antallet KAD senger	-3 900	-3 900	-3 900	-3 900
Avvikle ekstragodtgjøring for heltidskultur	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Avvikle etableringstilskudd for fastleger	0	-300	-600	-600
Kutt etter tjenestegjennomgang med Agenda Kaupang	-13 000	-25 000	-25 000	-25 000
Omgjøre Eddaveien omsorgsboliger til trygghetsboliger	-8 000	-17 000	-17 000	-17 000
Opprettholde deler av Melløs sykehjem	10 200	34 200	34 200	34 200
Utsette bygging av kjøkken på sykehjem og omsorgsboliger				
Husleie MKE	0	0	-5 600	-5 600
Ikke bygge nye sykehjemsplasser på Peer Gynt - husleie MKE	0	0	-12 500	-12 500
Ikke bygge nye sykehjemsplasser på Peer Gynt – driftsbudsjett for 28 nye plasser	0	-11 000	-44 000	-44 000

Investeringer og gjeldsgrad

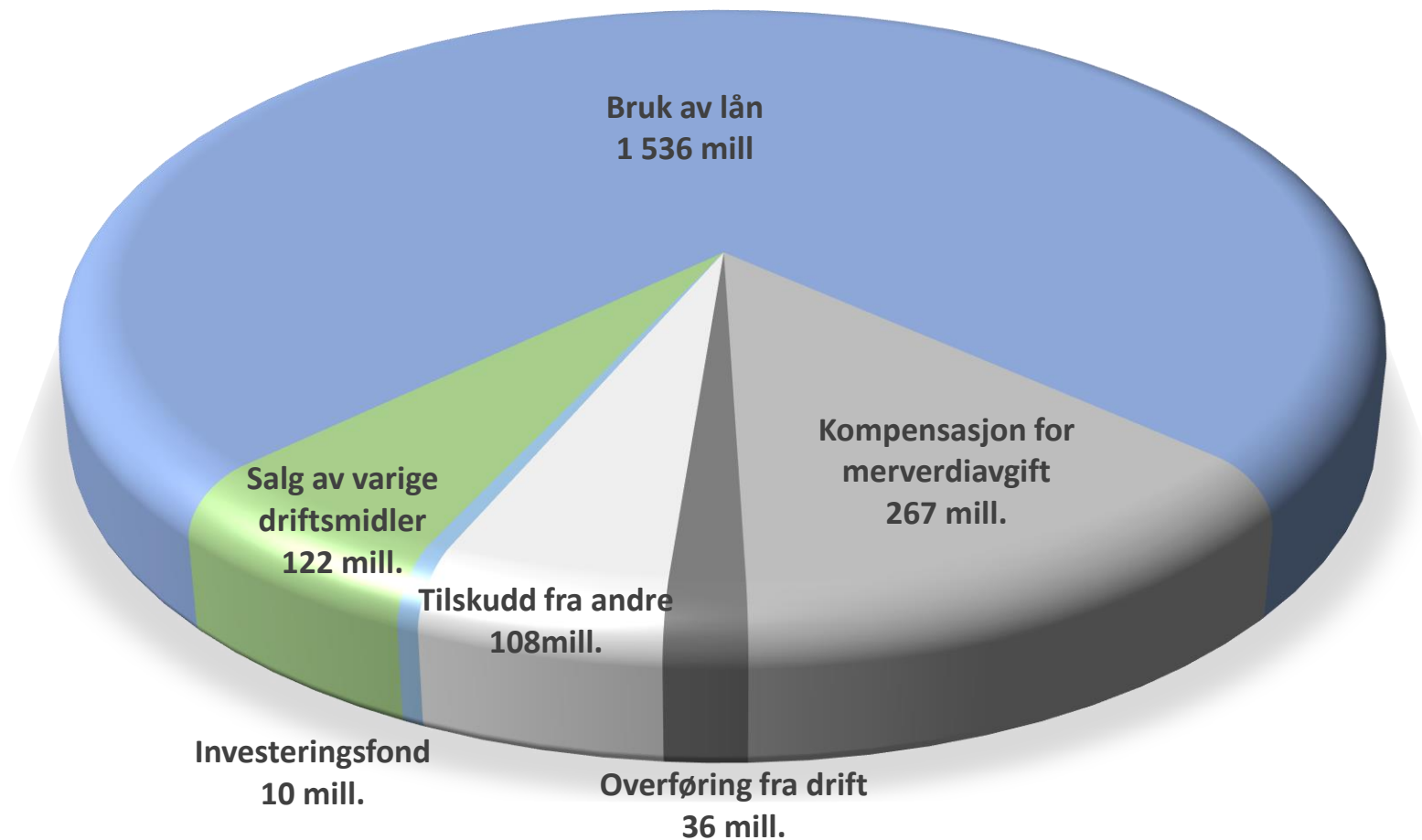
Moss
kommune

Sentrale elementer i investeringsprogram 2025-2028

- Moss kommune har hatt et lavt investeringsnivå i perioden 2020-2024. Lånegjelden er lav sammenlignet med mange andre kommuner
- Flere større og mindre investeringsprosjekter i gjeldende program er tatt ut eller blir utsatt
- Investeringsnivået for kommende planperiode er 1 779 millioner kroner (ekskl. selvkost). Ikke spesielt høyt sammenlignet med andre kommuner
- Svømmehallen står for 32 prosent av de totale investeringene. Viktig å få fullført prosjektet slik det nå foreligger.
- Egenfinansieringen økes sammenlignet med forrige økonomiplan

Finansiering av investeringsprogram 2025-2028

Total finansiering 2025-2028
2 079 millioner kroner

Investeringer som er tatt ut, skjøvet på eller redusert

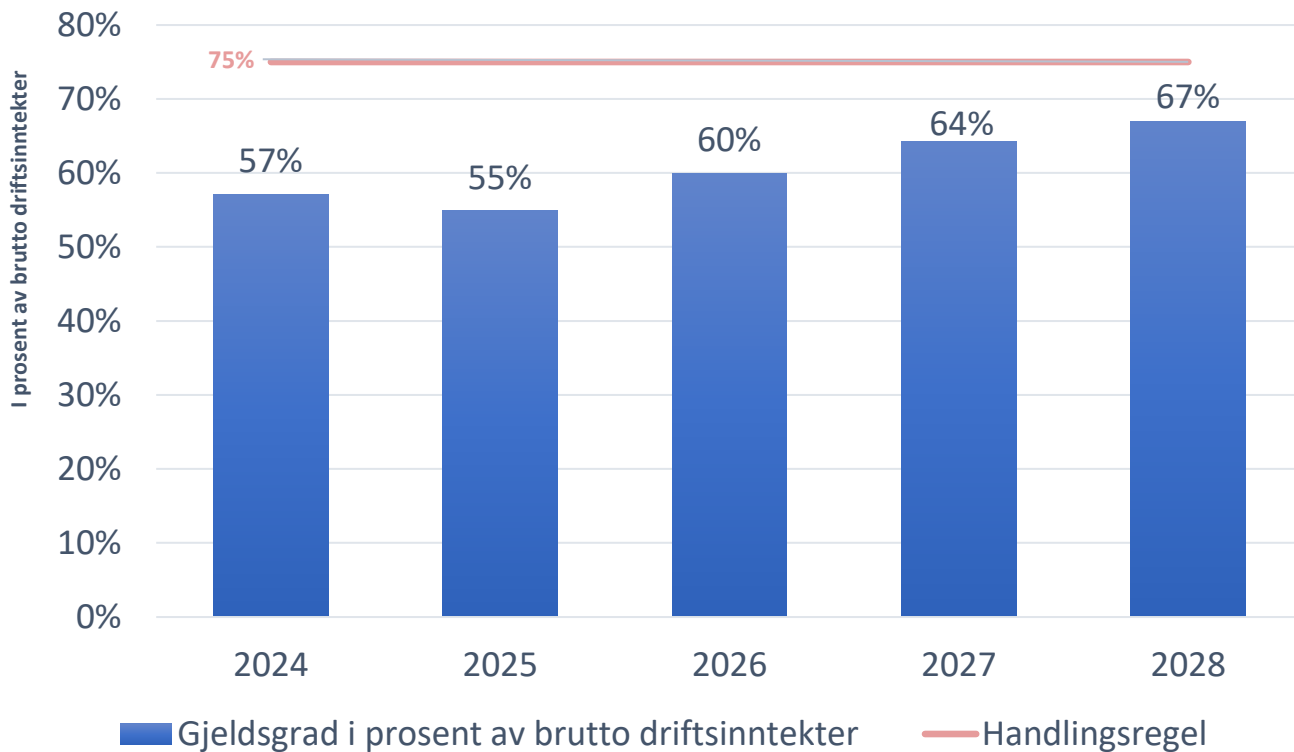
- Utsette bygging av ny svømmehall Nøkkeland
- Ikke bygge nytt bibliotek og kulturskole
- Ikke bygge nye sykehjemsplasser på Peer Gynt helsehus
- Utsette bygging av kjøkken på sykehjem og omsorgsboliger
- Bro over Mosseelva erstattes midlertidig med oppgradering av Storebro
- Utsette Hageanlegg Alby
- Utsette etablering av offentlig toalett i Nesparken
- Ikke bygge flere ladestasjoner
- Redusere investeringsnivå for prosjekter under KOA: Melløs, IKT-skole og diversepost

Nye større investeringer

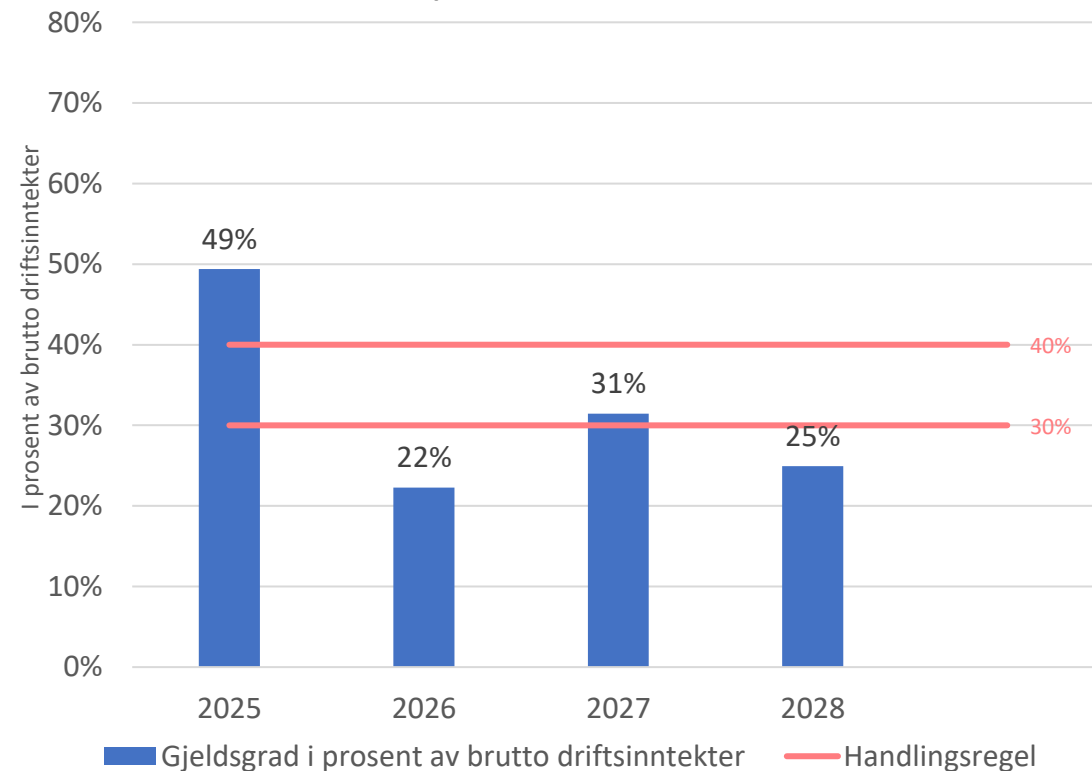
- Samlokaliserte boliger
- Forebyggende helse og barnevern – Kirkegata 14
- Lokaler Jeløy skole
- Ny barnehage i sentrum eller sentrumsnært område
- Energispareprosjekt – formålsbygg
- Fullføre finansiering av svømmehall, Mossehallen i henhold til kommunestyrevedtak

Handlingsregler investering

Gjeldsgrad i prosent av brutto driftsinntekter i perioden 2024-2028

Egenfinansierte investeringer i prosent av brutto driftsinntekter

Økonomisk situasjon framover og usikkerhet

- Staten bygger mye av sin argumentasjon om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren ut fra regnskapstall 2023 og antall kommuner i ROBEK i høst.
- Undersøkelse fra KS viser at noen kommuner går tom for disposisjonsfond allerede i løpet av 2024. Likevel vil de trolig ikke havne i ROBEK før ut i midten av 2026.
- Moss kommune vil som mange andre bruke mye av disposisjonsfondet i 2024.
- Vil staten ha en helt annen oppfatning neste høst om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren, eller fortsatt vise til at andre sektorer må prioriteres?
- I forslag til økonomiplan legges det til grunn at den økonomiske situasjonen for kommunesektoren fortsatt vil være meget stram

Oppsummering

- Forslag til nedtrekk i kommende økonomiplan sammen med vedtatte nedtrekk i juni er betydelige.
- Nedtrekkene foreslås gjennomført gradvis de neste årene slik at konsekvensene av nedtrekkene blir minst mulig.
- Nedtrekkene har tre faser:
 - Utarbeide forslag til nedtrekk
 - Vedta nedtrekk
 - Gjennomføre nedtrekk – viktig oppgave i 2025 og utover
- Fortsatt skal Moss kommune være:
 - en robust kommune som fortsatt vil levere gode tjenester
 - en bostedsattraktiv kommune med tilgang på arbeidskraft og et variert arbeidsmarked

Fremdriftsplan

01.11: kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2025-2028

12.11: formannskapets høringsmøte for lag og foreninger (kl. 17:00)

14.11: frist for spørsmål til økonomiplan

21.11: formannskapets behandling av økonomiplan

03.12: frist for spørsmål til økonomiplan

10.12: kommunestyrets behandling av økonomiplan

Kontaktinformasjon

- kommunedirektør Hans Reidar Ness:
hans.reidar.ness@moss.kommune.no
- økonomisjef, Mikal Johansen:
mikal.johansen@moss.kommune.no
- pressevakt:
 - epost: web@moss.kommune.no
 - telefon: 969 47 837 (ikke SMS)

**Mediehenveler:
969 47 837**

Takk for oppmerksomheten!

Moss
kommune